

በአንድነታችንና በሰላም ለመኖር
ወደ 1966 ክልላችን መመለሱ ይመረጣል
(ብርሃነ ደስታ ኃይለየስ)

የትግራይ ነጻ አውጪ ግንባር (ወያኔ) መሪዎች ገና በትግል ላይ ጫካ እያሉ ኢትዮጵያን ለማዳከምና ለመከፋፈል ባቀዱት መሰረት፤ በጎሳና በቋንቋ ላይ የተመሰረተ ብሔር/ብሔረሰቦች መብት ይከበር በሚል ሳቢያ አገሪቷን በክልል ሽንሽነው የፌዴራል መንግሥት ለማቋቋም መስማማታቸው እሙን ነው። የስምምነቱም ሰነድ "የተሰኔ ማኒፌስቶ" ተብሎ እንደሚጠራና ይኅንኑ ማኒፌስቶ በሥራ ላይ ለማዋል፤ ወያኔ ስልጣን ከያዘ በኋላ የአሻንጉሊት ፓርላማ አቋቁሞ በቻርተሩ ላይ እንዲሰፍር አስደርጓል። ቻርተሩንም የኢትዮጵያ ሕዝብ እውቅና እንዲሰጥና እንዲያከብርለት አስታውቋል። ሆኖም የኢትዮጵያ ሕዝብ ግልጽና ዲሞክራሳዊ በሆነ መንገድ ስለአስተሳተፈበት ሕገ መንግሥቱ ሊጸና አይገባውም በማለት በሰላማዊ መንገድ ትግሉን እንደቀጠለ ይገኛል። ኢትዮጵያን ለመከፋፈል ወያኔ የሚጠቀምባቸው በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ አስመሳይ ዘዴዎች "ሴልፍ ዲተርሚነሽን" የሚለው የተባበሩት መንግሥታት ቻርተርና፤ የኮሚኒስቱ "ሴልፍ ዲተርሚነሽን አፕቱ ሴሴሽን (እስከ መገንጠል)" የሚለው መርህ ነው። በመሰረቱ እነዚህ መርሆች በማንኛውም መለኪያ በአንድነቷ ፀንታ ለኖረች ኢትዮጵያን በመሰልች ጥንታዊት አገር ላይ ተፈጻሚነት ሊኖረው አይገባም። ስለዚህ ሕዝቡ በሰላምና በፍቅር ተከባብሮ ወደ ኖረበትና እንዲሁም በሰላምና በፍቅር እንዲኖር ከተፈለገ፤ በጎሳና በቋንቋ መከፋፈሉ ቀርቶ ወደ ቀድሞው 1966 ዓ.ም. ወደ ነበረው ድንበራችን መመለሱ እጅግ ተመራጭ ነው። ሆኖም የብሔሮች መብት መከበር አለበት በሚል ሰብብ የግድ ሕዝቡ በጎሳና በቋንቋ መከፋፈል አለበት ከተባለ ደግሞ፤ ከመሐምድ ግራኝና ከኦሮሞ ወረራ በፊት ወደአለው ይዞታችን መመለስ ይኖርብናል።

ሁላችንም ከታሪክ እንደምንረዳው፤ ኢትዮጵያ የብዙ ዘመን የነጻነት እድሜ ያላትና ጥንታዊ ከሚባሉት ጥቂት ሐገሮች አንዷ መሆኗ አያሌ የታሪክ መጻሕፍቶችና እንዲሁም ስሟ በመጽሐፍ ቅዱስ ተደጋግሞ መጠቀሱ ግዙፍ ምስክር ነው። ታሪክም እንደሚነግረን ከሆነ የአገሪቱ የካርታ ስፋት በየጊዜው እያነሰና እየጠበበ ሄዶ እንጂ፤ አንዳንድ የፖለቲካ ድርጅቶች እንደሚተርኩት በኮሎኒያል ፋሩችው የግዛት ይዞታ አይደለም። ጥንታዊት ኢትዮጵያ ዛሬ ከምናያት መልክአ ምድር እጅግ በጣም የሰፋች፤ በደቡብና ደቡብ-ምስራቅ፤ የምስራቅ-አፍሪካ ማህበረ-ሰብና ማዳጋስካርን አካቶ በምሥራቅ ቀይ ባሕርን ተሻግሮ እስከ የመን፤ እንዲሁም ዘይላ፤ ታጁራንና አርጌሳን ተራምዶ፤ ሕንድ ውቅያኖስን የሚያካልል፤ በምእራብ ሰሜን ኑብያንና ስናርን በማጠቃለል ደቡባዊ ግብጽ ድረስ የሚሸፍን የካርታ ስፋት እንደነበራት እነሄሮድተስ መስክረውላታል፤ በቅርቡም ዘመን እንኳን (1270-1800 Richard Pankhurst: The Ethiopian Borderlands, Dr. Sergew Hable-Selassie, The Ancient Medieval History of Ethiopia) በተባሉት መጻሕፍት እንደሚያመለክቱት፤ ከይኩኖ አምላክ እስከ ሱስንዮስ በነበረው ዘመን መንግሥት የኢትዮጵያ ድንበር በአራቱም ማእዘን አሁን ካለው የመሬት ካርታ እጅግ በጣም ይሰፋ እንደነበረ ይነግሩናል። አጼ ዘርአያዕቆብ፤ አጼ እስክንድር፤ አጼ ሠርጸድንግል፤ አጼ አምደጽዮን በነገሱበት ዘመን እንኳ የዘይላና የቦኮ ወደብ በኢትዮጵያ ግዛት ውስጥ እንደነበረች እንዲሁም ከላይ የተጠቀሱትና (የኢትዮጵያ ታሪክ፤ በክቡር አቶ ይልማ ዴሬሳ - ከኑቢያ እስከ ይኩኖ አምላክ፤ እንዲሁም ከይኩኖ አምላክ እስከ አጼ ቲዎድሮስ በክቡርአቶ ተክለጻድቅ መኩሪያ) መጻሕፍቶች ላይ ይሄንኑ ያረጋግጡልናል። ይህ ለማይሙና ያህል ተጠቀስ እንጂ ስለ ኢትዮጵያ መልክአ ምድር ወይም የካርታ ስፋት በየጊዜው እያነሰና እየጠበበ የመጣበትን ምክንያት ጭምር በሰፊው የሚገልጹ ሌላ ብዙ መጻሕፍቶች አሉ። ዋና ዋና ምክንያቶቹም በዘመኑ የነበሩ መሪዎች ተደጋጋሚ ጦርነቶች በመከሰታቸው ምክንያት ድክመትና ከውጪ ወራሪዎች ጋር በሚደረገው ጦርነት ተመጣጣኝ

ኛ ባልሆነ የጦርመሳሪያ እንደሆነ ያሰምሩበታል። ሆኖም ሁልጊዜም ቢሆን፤ መልክአ ምድር ሰፋም ጠበብ፤ ኢትዮጵያ አሀዳዊ አካልና አሀዳዊ መንግሥት የነበራት እንጂ ሶቪየት ዩኒየን (Soviet Union) ንደነበረው ከብዙ አገር ጋር ከጊዜ በኋላ የተገጣጠመች ወይም የተዋዋሀደች አገር አልነበረችም አይደለችም።

እርግጥ በዚህ 3ሺ ዘመን የፖለቲካ ስብጥርና በውጪ ኃይል ጣልቃ ገብነት ምክንያት ለጥቂት ዘመናት የመሳፍንቶች መከፋፈል ስለተከሰተ አሀዳዊው መንግሥት ተንሳፎ የመሳፍንታዊ እራስ ገዝ ፌዴራላዊ መንግሥት መሰል ተከስቶ እንደነበር ይታመናል፤ ሆኖም እንደ ክፍለ ሐገር አስተዳዳሪ ሆነው መሳፍንቱ ሲያስተዳድሩ ኖሩ እንጂ፤ ተግንጥለው የራሳቸውን ሉአላዊነት ያገኙበት ጊዜ አልነበረም። ሁሉም በአንድ ሉአላዊ ኢትዮጵያ ስር ነበር የሚተዳደሩት።

ምንም እንኳን ይህ የተፈጠረው ክፍፍል በዘመኑ የኢትዮጵያን አንድነት ባያናጋም ከጊዜ ብዛት ለውጭ ጠላቶች መግቢያና ማጥቂያ ምቹ ሆኖ ስለታያቸው፤ ይህንን ስርአት ደጋፊዎች የሆኑ ቱን ጥቂቶች መሳፍንቶች በመደምሰስ፤ አጼ ቲዎድሮስ ወደ ጥንቱ አሀዳዊ መንግሥት መልሰውታል። ይህም የመሳፍንቶች መከፋፈል በዘመኑ በሕዝብ ያልተደገፈ በመሆኑ ከመሳፍንቶቹ በስተቀር አጼ ቲዎድሮስ በወሰዱት ቆራጥ እርምጃ ብዙም ተቃውሞ አልነበረም። ድርጊታቸውንም ሕዝብና ታሪክ እስካሁን ሲያወድሳቸው ይኖራል። ወያኔም ለራሱ የፖለቲካ ጥቅም ይሁን ወይም አምኖበት ባይታወቅም፤ ወደ አዲስ አበባ ያመራውን የጦር ግንባር "የቲዎድሮስ ዘመቻ" ብሎ ነው የሰየመው። ሆኖም "ከእባብ እንቁላል እርግብ አይፈለፈልም" እንደተባለው ሁሉ ወያኔ በተቃራኒው ሀገርን የሚከፋፍልና የኢትዮጵያን ሉአላዊነት የሚያፈርስ ሕገ መንግሥት ስልጣን በያዘ ጥቂት ቀናቶች ውስጥ አርቅቆ አጸደቀ እንጂ የአጼ ቲዎድሮስን አስተሳሰብ አልተከተለም። ስለዚህ የደርግ መንግሥት እስከወደቀበት ጊዜ ድረስ፤ ኢትዮጵያ ስትተዳደርበት የነበረው ሕገመንግሥትና መርህ አንድ አገር፤ አንድ ሕዝብ፤ አንድ ድንበር፤ አንድ መንግሥት እንደነበርና፤ እኛም በዕድሜያችን ደርሰን በአካል ያየነው ሀቅ ነው።

የሕዝቡም አሰፋፈር ተመሳጥሮ ሲሆን አገሪቱም ለአስተዳደር ምቹ እንዲሆን ብቻ በአውራጃና በወረዳ ተከፋፈለች እንጂ በጎሳ አንድም ጊዜ ተከፋፍላ አታውቅም። ለምሳሌ ያህል በአጼ ኃይለ ሥላሴ ጊዜ ለአስተዳደር ምቹ እንዲሆን በ14 ጠቅላይ ግዛት ስትከፈል እያንዳንዱ ጠቅላይ ግዛት ደግሞ በብዙ አውራጃና ወረዳዎች ተከፋፍሎ ነበር። በደርግ ጊዜም ቢሆን የነበረውን ስርአት ሳይቀይር የስም ለውጥ ብቻ "ክፍለ ሐገር" በማለት ሰይሞት ነበር። የደርግ ስርአት ወደማለቂያው ሲደርስ በበለጠ ለአስተዳደር ምቹ ይሆን ዘንድ ሰሜን፤ ደቡብ፤ ምዕራብ፤ ምሥራቅ በማለት የነበሩትን ክፍለ ሐገሮች ከፋፍሎአቸው ነበር። ይሁን እንጂ በማናቸውም ጊዜ እነኚህ ጠቅላይ ግዛቶች ወይም ክፍለ ሐገሮች በቋንቋና በጎሳ ተከልለው የዚህ ወይም የዚያ ብሔረሰብ ክልል ተብለው ሲስተዳደሩ አልነበሩም። ባለፈው የአጼዎች ዘመን መንግሥት መሬት የግል ሲሆን እያንዳንዱ ግለሰብ በሰፈረበት ወረዳ የጎሳ ልዩነት ሳያግደው በኢትዮጵያዊነቱ የመሬት ንብረት የመያዝና የማልማት መብት ነበረው። በደርግ ጊዜ መሬት የሕዝብ ስለነበረ በገበሬ ማህበር ተደራጅቶ የጎሳ ልዩነት ሳያግደው በኢትዮጵያዊነቱ ንብረት የመያዝና የማፍራት መብቱ ተከብሮ ይኖር ነበረ።

ከዚህ በላይ በተጠቀሱት ዘመን መንግሥታት ሕዝቡ ተመሳጥሮ በወንድማማችነት አብሮ ተፋቅሮና ተጋብቶ ይኖር ነበር፤ ቅሬታና በደል ቢደርስበትም ከመንግሥት ፍትሕ ባለማግኘቱ እንጂ አንዱ ጎሳ ሌላውን በደለኝ በማለት አልነበረም። በዚህም ምክንያት ነው፡ የኢትዮጵያ ሕዝብ በጎሳና በቋንቋ ሳይከፋፈል መሬት ላራሹ እንዲሰጥ፤ ፍርድ እንዲስተካከል፤ አብዮቱን አቀጣጥሎ የነበረውን

የዘውድ መንግሥት እንዲወድቅና ሌላ የተሻለ ስርአት እንዲተካ የጣረው። የብሔሮችም ጥያቄ የመጣው የሶሻሊዝምን ርዕዮተ ዓለም በመከተል ከተራማጅ ምሁራንና የፖለቲካ ድርጅቶች ነው እንጂ ከሕዝብ የመጣ ጥያቄ አልነበረም። የሕዝብ ጥያቄ ጭሰኝነት እንዲቀር የመሬት ስሪትና ድልድል እንዲኖር እንዲሁም ስለዳኝነት ፍትሕ ትኩረት እንዲሰጠው ነበረ። ተራማጁ ግን የሕዝቡን ጥያቄ ትኩረትና ክብደት ሳይሰጠው በራሱ ውሳኔ እኔ አውቅልህለሁ በማለት የአብዮቱን አቅጣጫ በራሱ ግብታዊ መርህ ስለመራው፤ ደሀው ገበሬ በርስትነት ይዞ የነበረውን እርቦ መሬት አስወሰደበት እንጂ የጠየቀውን የመሬት ድልድል ድርሻ አላገኘም። ፍትሕንም በሚመለከት አምባ ገነን ግለሰቦችና ካዲሬዎች በቤተሰቡና በልጆቹ ላይ በማን አለብኝ የግፍ እስራትና የሞት ፍርድ አደረሱበት እንጂ የተመኘውን የፍርድ መስተካከል አላገኘም።

የኢትዮጵያ ሕዝብ በደርግ ለ17 ዓመታት እየማቀቀና እያዘነ ሳለ ይባስ ብሎ "በእንቅርት ላይ ጆሮ ደግፍ" እንደተባለው ሐገርና ሕዝብን የሚከፋፍል የወያኔ ቡድን መጣበት። የደርግ መንግስት ወድቆ ኢሕድግ/ወያኔ በ1983 ዓ. ም የመንግሥቱን ስልጣን ሲይዝ የሽግግር መንግሥት አቋቁሞ። ወደዚያው ምንም ጊዜ ሳይወስድበት፤ የኢትዮጵያን ሕዝብ ፍላጎትና ፈቃድ ሳይጠይቅ የሕዝቡን ስልጣን በመጋፋት ሁለት ዓቢይ ውሳኔዎችን አሳለፈ።

አንደኛ ቀድሞ የነበረውን አሀዳዊ መንግሥት አፍርሶ የብሔር ብሔረሰቦች መንግሥታት እንዲቋቋሙና ራሳቸውን ችለው እንደአንድ መንግሥት እንዲያስተዳድሩ፤ ከዚያም ባሻገር ተደራጅተው ከፈልጉ የራሳቸውን እድል እስከ መገንጠል ለመወሰን የሚያስችል መብት ሰጠ፤ ይህም ማለት የዛሬዎ ኢትዮጵያ ከአኩሱም ዘመነ መንግሥት ጀምሮ ለ3000 ዘመናት የኖረችው ኢትዮጵያ ሳትሆን በዘጠኙ ብሔሮች ካውንስል ስምምነት የተፈጠረች አዲስ ኢትዮጵያ ናት፤ ለማለት ያስደፍራል።

ሁለተኛው ውሳኔ ደግሞ፤ ቀድሞውንም ኤርትራ ከኢትዮጵያ እንድትገነጠል በትጥቅ የታገለ በመሆኑ ስልጣን እንደያዘ ስልጣኑን በመጠቀም ኤርትራ ተገንጥላ ነጻ እንድትወጣ ፈቀደ፤ከዚያም ለተባበሩት መንግሥታት በጽሑፍ አቅርቦ በሰኩራቲ ካውንስል ኤርትራ ከኢትዮጵያ ተገንጥላ እንድትሄድ እውቅና እንድታገኝ ተማጽኖ አስወሰነ። በዚህም ምክንያት ኢትዮጵያ አካላን፤ ኤርትራን፤ ከማጣቷም ባሻገር፤ ታሪካዊ ጠላቶቹዋ አመቺ ጊዜ እየመረጡ ድንበሯን ጥሰው እየገቡ የሚያጠቁበትን፤ ኢትዮጵያ ሌት ተቀን በተጠንቀቅ ቆማ የምትጠባበቅበትን በር፤ እንዲሁም የኢኮኖሚ አውታር የሆነውን የባሕር ወደቦቿን እንድትነጠቅ አስደረገ። በጠቅላላው የሰኩራቲ በሯንና የኢኮኖሚ አውታር ወደቦቿን አስወሰደባት።

ይሄንንም ድርጊት የሕዝብ ውሳኔ ለማስመሰል እራሱ የፈጠራቸውንና መሰሎቹን አሰባስቦ የአሻንጉሊት ፓርላማ አቋቁሞ ውሳኔው በሕገ መንግሥት ጸድቋል በማለት የኢትዮጵያ ሕዝብ እንዲያውቅለትና እንዲያከብርለት አስታውቀ፤ በመጀምሪያ ደረጃ የኢትዮጵያ ዳር ድንበርና ሉዐላዊነቷ በምንም መልኩ ለድርድር ወይም ለሕዝብ ተወካዮች ውሳኔ መቅረብ የለበትም ነብር። ሆኖም ግልጽ በሆነ እውነኛ የዲሞክራሲን ስርአት በተከተለ መልክ የኢትዮጵያ ሕዝብ በፓርላማው ምርጫ ያልተካፈለ በመሆኑ፤እንዲሁም ሕገ መንግሥቱ የሕዝቡን ጥያቄና ፍላጎት የማያካትት ስለሆነ፤ እስካሁን ያላቋረጠ ተቃውሞ ገጥሞታል። በዚህም ምክንያት በየጊዜው በሚነሳበት ተቃውሞ ሕገ መንግሥቱን

አላከበራችሁም፤ ሕገ መንግሥቱን ለመናድ አስባችኋል በማለት ለአገር ተቆርቋሪ የሆነውን ኢትዮጵያዊ ሁሉ እያሰረ፤ እየገረፈ፤ ይገላል። ለአንባቢ ለማስገንዘብ የምፈልገው የዚህ ጽሑፍ ዋና አላማ ወያኔ በኢትዮጵያ ላይ የፈጸመውን ወንጀልና ግብታዊ ሴራ ለመተንተን ሳይሆን ዋና ትኩረቱ ስለብሔር ብሔረሰቦች እስከመገንጠል ተብሎ የተሰጠውን መብት በሚመለከትና ከዚያም አንጻር የክልሎቹን አከፋፈልና አደላደል ኢትዮጵያን ለማዳከምና ወያኔን በስልጣን ላይ ለማቆየት ብቻ የተቀረበ እንጂ ታሪክን ተከትሎ ሚዛናዊ በሆነ መልክ ድልድል እንዳልተደረገ ወይም ለኢትዮጵያ በጎ አስተዳደር ይበጃታል ተብሎ የታቀደ አለመሆኑን ለማሳየት ነው።

ካለፈው ታሪኩ እንደምንገነዘበው፤ ወያኔ ሁልጊዜ የፖለቲካ ወይም የኢኮኖሚ ጥቅም ለማግኘት የነበረውን ታሪክ መካድና እውነትን በውሸት መደምሰስ የድርጅቱ ባሕርይና የአስተዳደሩ ቋሚ ዘዴ ነው። በዚህም ምክንያት የታሪክ ክህደትና ውሸት የኢሐድግ መንግሥት የአስተዳደር ዘርፍ መሆኑን እንድናውቀው ይገባል። ለዚህም ጥሩ ምሳሌ አቶ መለስ፣ የኤርትራ ሕዝብ ትግል ከየት ወዴት፣ በሚለው በመጽሐፋቸው ላይ ኤርትራ የኢትዮጵያ አካል አልነበረችም ማለቱና በአልጄርያውና በኮሚሽኑ ድርድር ውጤት ታላቅ ድል አግኝተናል ብሎ ለኢትዮጵያ ሕዝብ የምስራች ማብሰራቸው በቂ ምስክር ነው። በዚህም አሳራሪ አባባል እጠየቅብታለሁ ብሎም ሃፍረትና ፍርሃትም አላደረበትም፣ ምክንያቱም ከወያኔ ፓርቲ በላይ ስልጣን ያለው አካል ባለመኖሩና፣ የኢትዮጵያ ሕዝብ በትጥቅ ያልተደራጀና ትግሉ በሰላማዊ መንገድ ብቻ መሆኑን ስለሚያውቅ ማነኛውንም ውሸት ተቀባይነት እንዲያገኝ በጠመንጃ ኃይል ለማስከበር ስለሚችል ነው። በእንደዚህ አይነት ተጽእኖ ውሸትን ረዘም ላለ ጊዜ በስራ ላይ ከዋለ በኋላ ሕዝቡ ይለምደዋል ከዚያም ውሸቱ እንደ እውነት ሆኖ ይቀራል፤ ታሪኩን የሚያውቀውም ሕዝብ ሽምግሎ ይሞታል፤ እውነትም እያደር ትረሳልች፤ ወጣቱም ትውልድ ቢሆን ከታሪክ አንጻር ተመራምሮ ለእውነት መከራከር ስለሚያዳግተው በዘመኑ የተነገረውን ውሸት እንደ እውነት መቀበል ይገደዳል። ከዚያም የኢትዮጵያዊነትን እሴት ከሕዝቡ ህሊና ከፋቀ በኋላ ሐገሪቷን ሶስቱ ድርጅቶች በተስማሙበት መሰረት ሊከፋፍሏትና ኢትዮጵያ የሚለውን ስም ለማጥፋት እችላለሁ ብሎ ያምናል። እንዲህ ያለው አስተሳሰብና መርህ በስውርም ሆነ በይፋ በወያኔ መንግሥት አስተዳደር ውስጥ እጅግ በጣም የሰረጸና በተግባርም እየተፈጸመ መሆኑ በግልጽ እየታየ ነው።

ይሄንን መርህ በመከተል ከላይ እንደተቀሰው ወያኔ በስልጣን እርከኑ ላይ ከወጣ (ከተቀመጠ) በኋላ በተግባር ለመፈጸም የፈለገው በጫካ በትግል ላይ በነበረበት ዘመን ኢትዮጵያን ለመበታተንና ታላቋን ትግራይ ሪፓብሊክን ለመመስረት "የተሰኔ ማኒፌስቶ" የተባለውን የሴራ እቅድ በሥራ ላይ ማዋል ተቀዳሚ ተግባሩ ነበረ። የዚህም ሴራ አቀንቃኞች ሻቢያ፣አንግና ወያኔ ሲሆኑ፤ የማኒፌስቶውም ዋና አላማ ኤርትራን ከእናት ሐገሯ ማስገንጠል፤ ኢትዮጵያ ወደብ አልባ እንድትሆን፤ ኢትዮጵያ የሚለውም ስም እንዲጠፋ በብሔሮች እንድትከፋፈል ነበር። በስምምነቱም መሰረት ወያኔ በሰኔ ወር 1983 ዓ.ም በአዲስ አበባ ከተማ በአፍሪካ ኢኮኖሚ ኮሚሽን አዳራሽ በተሰበሰቡ የሕዝብ ውክልና በሌላቸው ሰዎች "የተሰኔ ማኒፌስቶ" ስምምነት "በኢትዮጵያ የሽግግር መንግሥት ቻርተር" ላይ እንዲሰፍርና እንዲጸድቅ ተደርጓል።(ሥልጣንተሻሚ ትግሬዎችና የኢትዮጵያ አንድነት-ተክሌ የሻው)

ሻቢያና ወያኔ በትግላቸው ዘመን የሶሻሊዝምን ርዕዮተ ዓለም ተከታይ ኢሕአፓና መኢሶን የመሳሰሉትን በአንድ ክብብ ውስጥ በማስገባት ለትግላቸው በብዙ መንገድ እንዲያግዙአቸው ተጠቅመውባቸዋል። ወያኔ በተለይ የትግራይን ልጆች በጦር ሜዳ በማሰልፍ ለኤርትራ ነጻነት ሕይወታቸውን እንዲሰውና እስከ መጨረሻው ነጻነቷን እስከምትቀዳጅ ድረስ እንደታገሉ አድርገዋል። ይህንንም መስዋትት የከፈሉ መሆናቸውንና እንዲሁም ወደፊት ነጻነቷን የሚደፍር ወይም የሚቀናቀን ካለ ወይም ጠላት ሊያጠቃት ቢሞክር፤ የትግራይ ነጻ አውጪ ግንባር መስዋዕት የሚከፍል መሆኑን ለኤርትራ ሕዝ

ብ ቃል የገቡ መሆናቸውን አቶ ስብሃት ነጋ (አቦይ ስብሃት) - በተለያዩ የዜና ማሠራጫዎች በይፋ አ ረጋግጠዋል። ስለዚህ ወደፊት ከኤርትራ የወደብም ሆነ የድንበር ጥያቄ ለሚያነሱ የጎረቤት ሐገሮች ይህንን ማስፈሪያሪያና ማስጠንቀቂያ መገንዘብ ይኖርባቸዋል ማለት ነው። ኢትዮጵያ የኤርትራን መገንጠል ስለምትቃወም፤ በተለይ የወደብ ጥያቄ ማንሳቷ አይቀርም ተብሎ ስለሚታመን በአንደኛ ደረጃ ጠላትነት የምትፈረጅ መሆኗ አያጠራጥርም።

የብሔር ብሔረሰብ መብት መከበር አለበት በሚል ሳቢያ ወያኔ ያረቀቀው ሕገ መንግሥት በ መሰረቱ ከኮሚኒስት ርዕዮተዓለም የተቀዳ ቢመስልም፤ በጣም ስድና መረን የለቀቀ በመሆኑ የኢትዮ ጵያን አንድነት ለመናድ፤ የታቀደ እንጂ ለብሔሮችም ሆነ በጠቅላላው ለኢትዮጵያ ሕዝብ መብት መከበር ታስቦ የተደረገ አለመሆኑ እሙን ነው። በአንቀጽ 39 እንደተጠቀሰው "ማንኛውም የኢትዮ ጵያ ብሔር ብሔረሰብ ሕዝብ የራሱን ዕድል በራሱ የመወሰን እስከ መገንጠል ያለው መብቱ በማና ቸውም መልኩ ያለ ገደብ የተጠበቀ ነው" የሚል ለኢትዮጵያ አንድነት አደገኛ የሆነ አፍራሽ መብ ት ለብሔሮች ብሔረሰቦች ሕዝቦች መስጠቱ አፍራሽ እንጂ ገንቢ እንዳልሆ ለማንም ግልጽ ነው። የ ጊዜ ጉዳይ ነው እንጂ እንደ የኦሮምና ኦሮሚኛ ብሔረሰቦች ያሉ የኤርትራን ፈለግ ተከትለው ለመገን ጠል የሚያግዳቸው ምንም ዓይነት ሕጋዊ ገደብ የለም።

እርግጥ የኮሚኒስቱ ርዕዮተ ዓለምና የተባበሩት መንግሥታት ቻርተር ለብሔሮችና ሕዝቦ ች "የሰልፍ ዲተርሚኔሽን" መብት ያስፈልጋቸዋል ብለው ያምናሉ። ሆኖም ያሉበት ሁኔታ ሲያስገ ድዳቸውና ምክንያታቸው አጥጋቢ ሆኖ ሲገኝ ነው እንጂ አንድ ብሔረ ሰብ ለስልጣንና ለተወሰነ ብ ሔረሰብ የኢኮኖሚ ግንባታ ለም አገር ከፍሎ ለመውሰድ የሚጠቀምበት መብት አይደለም። ይህን በ ሚመለከት የትግራይ ነጻ አውጪ ግንባርና የኦሮሞ ነጻ አውጪ ግንባር መጥቀሱ ጥሩ ምሳሌ ናቸው። ለሁሉም ነገር "የሰልፍ ዲተርሚኔሽን" የሚለውን መርህ መንፈሱንና ምንጩን ከምን እንደመጣ በ ጥቂቱም ቢሆን መተንተኑና መመርመሩ፤ እንዲሁም ይህ መርህ ጥንታዊትና አሁን የመንግሥት አስተዳደር የነበራት ኢትዮጵያን በመሰለ ሐገር ላይ ሊፈጸምባት ይገባል ወይ? የሚለውን ጥያቄ መ መለስ ያስፈልጋል። የዚህ ርዕዮተ ዓለም፤ በተዘዋዋሪም ሆነ በቀጥታ ከላይ እንደተቀሰው ሁለት ምን ጮች አሉት፤ እነሱም የተባበሩት መንግሥታት ቻርተርና የሶቪየት ዩኒየን ኮሚኒስት መርህ ናቸው። ፡ በመሰረቱ የተባበሩት መንግሥታት ቻርተር የሚለው "ሴልፍ ዲተርሚኔሽን" ብቻ ነው እንጂ "እስ ከ መገንጠል" የሚለውን ቃል አይጨምርም፤ ይህም።

"To develop friendly relations among nations based on respect for the principle of equal rights and self determination of peoples, and to take other appropriate measures to strengthen universal peace."

የዚህ አንቀጽ ሕጋዊ ትርጉም ምንም እንኳ ብዙ ቢያከራክርም የጽንሰ ሀሳቡ መነሻ የነበረው በዘመ ኑ ኃያላን መንግሥታት አንድ አገር የነበረውን ለሁለት ተካፍለው ሲገዙ ከኖሩ በኋላ ነጻነት በሚያገኙ በት ጊዜ በተለያዩ ቅኝ ገዢዎች በመገዛታቸው ምክንያት የተለያዩ ባሕልና የቋንቋ ልዩነት ስላካበቱ ወደ ዱሮው አንድነታቸው ለመመለስ ችግር ስለገጠማቸው፤ ውህደቱ በሕዝቡ ፈቃድ እንጂ በግድ እንዳይሆን ሲባል ልል የሆነ አንቀጽ ተጠቀሰላቸው። ለዚህም ጋናና ቤኒን ጥሩ ምሳሌ ናቸው። ሆ ኖም በሂደት በፈቃደኝነት በቋንቋቸውና በባሕላቸው ለመግባባት ከቻሉ በውህደቱ እንዲስማሙ ካ ልተቻለ ደግሞ መብታቸው ተጠብቆ እራሳቸው እንዲወስኑ ከላይ የተጠቀሰው "ሴልፍ ዲተርሚኔሽ ' የሚለው መብት ተሰጣቸው። እንዲሁም ቻርተሩ በተረቀቀበት ዘመን ብዙ የአፍሪካ ሐገሮች በኮለ ኔያሊዝም ግዛት ስር ስለነበሩ ነጻነታቸውን አግኝተው በራሳቸው ፈቃድና ውሳኔ እራሳቸውን ችለ ው እንዲተዳደሩና ኃያላን መንግሥታት ጣልቃ እንዳይገቡ ሰብአዊ መብታቸው እንዳይደፈር የሚ

ከላከል አንቀጽ ነው። ይህን በሚመለከት የተባበሩት መንግሥታት ጠቅላላ ጉባኤ የሚከተለውን ትዕዛዝ ለሰብአዊ መብት ጥበቃ ድርጅት ሰጥቷል "In its resolution 59/180, the General Assembly requested the Commission on Human Rights to continue to give special attention to the violation of human rights, especially the right to self-determination, resulting from foreign military intervention, aggression or occupation and requested the Secretary-General to report on this question to the Assembly..."

በጥቅሉ ይህ የሚያመለክተው የሰብአዊ መብት እንዲከበርና ኃያላን መንግሥታት ሌሎችን አናሳ መንግሥታት እንዳይደፍሩ የሚከላከል አንቀጽ ነው።

ስለዚህ ይህ የተባበሩት መንግሥታት የሰጠው መብት፣ በማናቸውም መለኪያ፣ ኢትዮጵያን በመሰለ ጥንታዊና ሉዐላዊ የሆነች አገር እንድትከፋፈል ወይም አንድነቷን ለማፍረስ ተብሎ የተሰጠ መብት አይደለም። የተባበሩት መንግሥታት ህብረትን ማሳልመስ እንጂ አንድ ሉዐላዊ የሆነ አገር እንድትከፋፈል አይደግፍም፤ ሕግም አይደነግግም። የተባበሩት መንግሥታት በአንድ ሉዐላዊ መንግሥት ውስጣዊ አስተዳደር ውስጥ በምንም መልኩ ጣልቃ አይገባም። የግል ነፃነትና ሰብአዊ መብት እንዲከበር ዋና አላማው ነው፤ እንዲሁም አንዱ መንግሥት የሌላውን ሉዐላዊነት እንዳይደፍርና በሰላም ተከባብረው ነፃነታቸው ተጠብቆ በእኩልነት እንዲኖሩ መሰረታዊ አላማው ነው። ስለዚህ በተባበሩት መንግሥታት ቻርተር "ሴልፍ ዲተርሚኔሽን" የሚለው አንቀጽ በኢትዮጵያ ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም፤ አግባብም አይደለም።

እንደምናስታውሰው ከ1960 ዘመን ጀምሮ ጥቂት ድርጅቶች፣ እንደ ኢሕአፓ፣ መኢሶን እንዲሁም ሌሎች ተራማጅ ድርጅቶችና ግለሰቦች የኮሚኒስት ርዕዮተዓለም በመከተል፣ "ሴልፍ ዲተርሚኔሽን አፕቱ ሴሴሽን" በማለት በየዋህነትም ሆነ በግብዝነት ዘመኑ ያመጣውን መርህ እንደፋሽን አንግበው፣ መሬት ላራሹ ለሚለው መሰረታዊ የሕዝብ ጥያቄ፣ የሚያገለግል መስሎአቸው የፖለቲካ ትግል ያካሂዱ ነበር፤ እንዲሁም በአንጻሩ ደግሞ ወያኔና ሻቢያ ኤርትራን ለማስገንጠል አጋር እንዲሆኗቸው የሌሎች ብሔሮች መብት እንዲከበር በመቀስቀስና በጎሳ በማደራጀት የኢትዮጵያን አንድነቷን ለመከፋፈል እየተጠቀሙበት ነበር።

በመጀምሪያ ደረጃ የኮሚኒስቱ የእስታሊን "ሴልፍ ዲተርሚኔሽን አፕቱ ሴሴሽን" የሚለው መርህ ጥንታዊት በሆነች ኢትዮጵያን በመሰለ አገር ላይ አግባብ አለው ወይ? የሚለውን ነጥብ በጥቂቱም ቢሆን መመርመሩ አስፈላጊ ይመስለኛል። ይህንንም ለማለት ያስቻለኝ ቀደም ብዬ እንደጠቀስኩት ምሑሩና ተራማጅ ተማሪው እንዲሁም የግራ ርእዮተ-ዓለም ተከታይ የሆኑ ድርጅቶች ለኢትዮጵያ ይበጃታል ብለው ከሶቪየት ዩኒየን፣ ከቻይና፣ ከአልባኒያ ሐገሮች የኮሚኒስት መርህ እንዳለ ጥሬውን ገልብጠው የፖለቲካ ትግል ሲያካሂዱ ስለነበረና የአሁኑም መንግሥት ቢሆን፣ ዲሞክራሲን ለይስሙላ ወይም ከሌላ እንዲሆነው እንጂ፣ በመሰረቱ በሐገሪቷ የሰፈነው ስርአት የኮሚኒስት መርህ መሆኑ ግልጽ ስለሆነ ነው። "ሴልፍ ዲተርሚኔሽን አፕቱ ሴሴሽን" የሚለው የኮሚኒስት መርህ ብዙ ሊቃውንቶች የተከራከሩበትና ልዩ ልዩ ትርጉም የሰጡበት እንደመሆኑ መጠን ወደዚህ ትንታኔ ውስጥ አልገባም። ሆኖም ይህንን ስርአት በሕገ መንግሥቱ አርቅቆ በስራ ላይ ያዋለ የቀድሞው ስቪየት ዩኒየን ስለሆነ፣ የዚህን አገር ሁኔታና እንዲሁም ከላይ የተጠቀሰውን የኮሚኒስት መርህ ለመጠቀም ያስገደዳቸው ወይም ያሳሰባቸው ምክንያቶች መመርመሩ ጠቃሚ ነው።

እንደ አውሮፓ አቆጣጠር በ1922 በተደረገው አንደኛ ስብሰባ ተብሎ በተጠራው ስብሰባ ላይ አራት ሐገሮች ለመዋሀድ ተስማምተው "ሶቪየት ዩኒየን" የሚለውን አገር ፈጠሩ፤ እነዚህም አገር

ች ረሺያ፣ትራንስካሲያን፣ ዩክሬን፣ባይሎሩሲያን ነበሩ (RSFSR (Russia), the Transcaucasian SFSR, the UkrainianSSR and |the Byelorussian SSR) ናቸው

• ከጊዜ በህጋዊ ሌሎች እንደነዚህ እራሳቸውን የቻሉ አገሮች ስለተዋዋሉ በጠቅላላው የሶቪየት ዩኒየን አባል አገሮች እስከ አስራ አምስት (15 አገሮች) ደርሰው ነበር። የውህደቱም ምክንያት ብዙ መልክ ነበረው፤ይህም በስምምነት፤ በፖለቲካ ተጽእኖ፤ የሩሲያን መንግሥት በመፍራት፤እንዲሁም የ ኮሚኒዝም ርዕዮተዓለም እምነት በመከተል ነበር።

እነዚህ ከላይ የተጠቀሱት አገሮች ከመዋወቃቸው በፊት የየግላቸው ታሪካዊ ዳር ድንበርና እንዲሁም እንደ አንድ ለ-አላዊ አገር እውቅና የነበራቸው ነበሩ። ስለዚህ በአንድነት ከሌሎቹ አገር ጋር በውህደት ተስማምተው ለመኖር ካልቻሉ ወደጥንቱ ታሪካዊ አገርነታቸው ለመመለስ እንዲችሉ ሲባል የኮሚኒስቱ መርህ "ሴልፍ ዲተርሚኔሽን አፕቱ ሴሴቸን" የሚለው በሥራ ላይ እንዲውል ተስማሙ። በዚህም ምክንያት በ1991 ዓ.ም የሶቪየት ሕብረት ሲፈርስ እያንዳንዱ አገር የጥንቱ ታሪካዊ ድንበሩ ተከብሮለት ከውህደቱ ተገንጥሎ እራሱን ችሎ ነጻነቱን አውጆ ተከብሮ ይኖራል። የድንበርም ጭቅጭቅና ጥል አልተሰማም። ስለዚህ "ሴልፍ ዲተርሚኔሽን አፕቱ ሴሴቸን" የሚለው መርህ በቀድሞው የሶቪየት ሕብረት ላይ መዋሉ አግባብ ሊኖረው ይችላል። የኢትዮጵያ ሁኔታ ግን ከየሶቪየት ሕብረት ሁኔታ ጋር በጣም የተለየ ነው። ኢትዮጵያ የብዙ ዘመን ነፃነትና አሐዳዊ መንግሥት የነበራት ስለነበረች፤ "ሴልፍ ዲተርሚኔሽን አፕቱ ሴሴቸን" የሚለው የኮሚኒስቱ መርህ፤ እንዲሁም "ሴልፍ ዲተርሚኔሽን" የሚለው የተባበሩት መንግሥታት ቻርተር በኢትዮጵያ ላይ ተፈጻሚነት ሊኖረው አይገባም።

ከላይ ትንሽ ጠቀስ እንዳደረኩት የኢትዮጵያ ሕዝብ ሰብአዊ መብቱ ተከብሮለት፤ ምንም እንኳን ይነት የጎሳ ክልል ገደብ ሳይኖርበት ተመሳጥሮ ተፋቅሮና ተጋብቶ በሰላም ይኖር ነበረ። በ16ኛው ክፍለ ዘመን ከግራኝ መሐመድ ጋር በተደረገው ጦርነት፤ በተለይ ጦርነቱ በውጪ ኃይል እየታዘዘ ስለነበርና የግራኝ ጦር በጠመንጃ የኢትዮጵያ በጦር ውርወራ ስለነበረ ድሉ ለግራኝና ለደጋፊዎቹ ቱርኮች ስለሆነ ስርወ መንግሥቱን በሸዋ መሐል አርጎ የነበረው መንግሥት ወደ ጎንደር መሰደድ ግድ ሆነበት። የመሐመድ ግራኝ ጦርነት የኢትዮጵያን መንግሥት ኃይል በጣም አዳክሞት ስለነበረ ለማንኛውም ጠላት ምቹ በር ከፈተልት። ሕዝቡም የሚከላከልለት መንግሥት ስላልነበረና ስላልተደራጀ አሮሞ/ጋላ በቀላሉ ሊወረው ቻለ። በዚህም ምክንያት የገዳን ስርአት በመከተል በቀላሉ ከደቡብ ተነስቶ መሀል ሐገሩን፤ ምዕራቡንና ሰሜኑን ሊወር ቻለ። ነባር የነበረውን ሕዝብ ተወልዶ ካደገብት ቀዬው አፈናቅሎ ለስደት ከዳረገው በኋላ የአሮሞው ሕዝብ ለራሱ ሰፊ መሬት ቀምቶ ያዘ፤ ይህን በሚመለከት (ዜናሁ ለጋላ የሚለው የአባ ባሕርይ መጽሐፍ፤ History of The Galla (Oromo) of Ethiopia by Professor Donald N. Levine) መመልከቱ ምን ያህል የጋላ ወረራ ጨካኝና አረመናዊ ድርጊት እንደፈጸመ ለመረዳት ይቻላል።

የገዳን ስርአት በመሰረቱ በተግባር እንዲፈጸም የሚወስኑት በአካባቢው የአሮሞ ሕዝብ የተመረጡ ሽማግሌዎች ናቸው። ለምሳሌ ያህል በአንድ ሰፈር ወይም ቀበሌ አንድ ወጣት ልጅ ለአቅመ አዳም ከደረሰ ሽማግሌዎቹ ተመካክረው ልጁ አንድ ጀብዱ ሥራ ሠርቶ እስካላሳየ ድረስ ጸጉሩን እንዳይላጭ ሚስትም ለማግብት እንደማይችል ይነገራታል። ባህሉ የሚያዘውን "የጉዳሩ ዘመቻ" እንዲፈጸም ያዙታል። የጀብዱውም አይነት ከአሮሞ ያልሆነ ቤትሰብ ገድሎ ብልቱን ቆርጦ፤ ጀግንነቱን ለሽማግሌዎቹ ካሳየ በኋላ ከላይ የተጠቀሱትን እግዶች ያነሱለታል። በተጨማሪ የሚቸኑ ሚስትና ከብቶች ዘርፎ ልጅም ካለው ቀምቶ ለጉዳሪቻ ይወስዳል። ሴትም ከሆነች አሳድጎ ያገባታል።ስለዚህ የገዳ ስርአት ምንም እንኳን የሽማግሌዎቹ መመረጥና ሀሳባቸውን በመመካከር መወሰናቸው የዲሞ

ክራሲ መልክ ቢሰጥም የባህሉ ስርአት አረመናዊና ወንጀለኛ ተግባር የሚፈጽም ነው። ከላይ የተጠቀሱት መጻሕፍቶች እንዲህ ያለውን ድርጊትና ሌላውንም አረመናዊ ድርጊታቸውን በዝርዝር ከመግለጻቸውም በላይ የወረረቻቸውን ክፍለ ሐገሮችና በግድ ያስለቀቋቸውን ነገዶችና ጎሳዎች ጭምር ያስረዱናል። ሸዋን፣ አሩሲን፣ ሐረርጌ፣ ባሌ፣ ከፋን፣ ወሎን፣ ወለጋን፣ የደቡብን ሐገር ሕዝብ እንዲሁም ሌሎቹን ክፍለ ሐገሮች በመውረርና ነባሩን ሕዝብ በማፈናቀል ለራሳቸው ተስፋፍውተው መሬት ሰፊ መሬት እንደያዙ ያስረዳናል።

ሆኖም ይህንን ወረራ ድል አድርገው ስርአትና ጸትታን አረጋግተው ያስተዳድሩ የነበሩት የዘመኑ ነገሥታት እንዲሁም ተከታዮቻቸው የኦሮሞን ሕዝብ በጦር ኃይል በግድ የያዘውን ለማስለቀቅ ሲችሉ ተባብረው አብሮ መኖርን መረጡ እንጂ ወራሪ ነህ ብለው አላስወጧቸውም። የኦሮሞ ሕዝብም የዘላን ኑሮውን በመተው እንደሌላው ኢትዮጵያዊ፣ እንደ ዐማራና ትግሬ ቤት ስርቶና መሬት ይዞ እያረሰ መኖር ጀመረ። ከዚያም በመንግሥት አቋማት ሁሉ በብዙ ዘርፍ እየተካፈለ ለኢትዮጵያ እድገትና ስልጣኔ ታላቅ አስተዋጽኦ ሲያበረክት ኖሯል። በእስካሁን ቆይታው በኢትዮጵያዊነቱ ከሌሎቹ ኢትዮጵያዊ ጋር ተመሳጥሮ በየክፍለ ሐገሩ ይኖር ነበረ እንጂ በጎሳነቱና በቋንቋው ልዩነት ምክንያት የኦሮሞ አገር ተብሎ የተሰጠው የራሱ የሆነ ታሪካዊ ክልል አልነበረውም።

ወያኔ እንዲህ ያለውን ታሪካዊ ሐቅ ሊቀበለው አይፈልግም፤ ምክንያቱም ዋንድ ትኩረቱ አማራውን በመወንጀልና ኢትዮጵያን ለመበታተን ስለሆነ የብሔሮችን በተለይ የትግራይ ሕዝብ ጭቆና በአማራው ብሔረሰብ ጨቋኝነት ምክንያት ነው ብሎ ሕብረተሰቡን በውሸት ለማሳመን ስለሚፈልግ ነው። በዚህም ምክንያት በትግራይ ሕዝብ ላይ የደረሰው የድርቅ ሰቆቃ በጨቋኝ ዐማራ ብሔረሰብ አገዛዝ ምክንያት ነው በማለት የትግራይ ተወላጅ ሁሉ በአማራው ብሔረሰብ ላይ እንዲነሳ በመቀስቀስ በሕዝቡ መሀል ጥላቻ እንዲፈጠር አድርጓል፤ እንዲሁም ሌሎቹን ብሔረሰብ በአማራው ላይ ጥላቻ እንዲያደርግባቸውና ከየክልሉ አማራው እንዲባረርና እንዲገደለም ቅስቀሳ አድርጓል። የራሱንም ሕዝብ በሚከተለው የግጥም መፈክር ቅስቀሳ አድርጓል፤

" ጎበዝ ተሐሕት ተጋዳላይ ትግራይ
አርኪብካ በሎ ንዚ -ሃሻ-አምሃራይ
ትርጉም፤
" ጎበዝ ድል አድርግ የትግራይ ተጋዳይ
ተከትለህ በለው ይህን ውሻ አማራ፤"
(ተክሌ በሻህ ፲.350)

ወያኔ የትግራይን ሕዝብ አማራውን ተከታትለህ በለው ሲል በሌላ በኩል የሌላውን ጎሳ ሕዝብ በብሔር እያደራጀ በአማራው ላይ እንዲነሱ በውሸት የተመረዘ ፕሮፓጋንዳ ይነዛል። አማራው የአገሩን ዳር ድንበር ለማስከበር ጭብጦውን ሰንቆ ከጠረፍ ጠረፍ እየተንከራተተ ከጠላት ጋር እየተዋደቀ ደሙንና ሕይወቱን ሲሰዋ የኖረበትን ዘመን፣ ለኢትዮጵያ ሐገሩ ብሔራዊ ግዴታውን የከፈለበት አገልግሎት ወሮታ መሆን ሲገባው፣ ወያኔ ነፍጠኛ ጨቋኝ በሚል ዕቡይ አስተሳሰብ ሌሎች ብሔሮች እንዲኮንኩት በኢኮኖሚውና በሕይወቱ ላይ አደጋ እንዲጥሉበት በተግባር አሳይቷል። በአርሲ፣ በአርባጉጉ፣ በሐረር፣ በጎንደር፣ በወለጋ፣ በቤንሻንጉል በአማራው ላይ የተፈጸመው የነፍስ ግድያ ለማይሙና ያህል ጠቀስነው እንጂ በአማራው ላይ የደረሰው አረመኔያዊ ግድያ እጅግ በጣም አስቃቂ ነው። ወያኔ ወደፊት ለሚፈጥራት የትግራይ ሪፑብሊክ ነጻነቷን ተቀናጅታና ስኩራቷዋ ቀጣይነት እንዲኖረው በማሰብ፣ በተለይ አማራው ተቀናቃኝ ነው ብለው ስለሚያምኑ በትምህርት እንዲደነቁርና በኢኮኖሚውም እንዲደገይ በክልሉ ለማይሙና ያህል እንጂ እዚህ ግባ የሚሉት የኢኮኖሚ ግ

ንባታ የለም። እንዲሁም የብሔሮች መብት ይጠበቅ በሚል ሽፋን የሚናገሩት ቋንቋ ትግርጫ ወይም ኦሮምኛ ነው። በማለት ከአራቱም ማዕዘን ነጥቆ ለሌሎች ብሔሮች ሰጥቷል። በመሰረቱ ክልሎች በቋንቋ መከፋፈል ካለባቸው አማርኛ ተናጋሪው በጣም ብዛት ያለውና በብዙ ቦታ የሰፈረ ስለሆነ የአማራው ክልል ከአሁኑ ይዞታው በጥቂቱ ሶስት እጥፍ መሆን ነበረበት።

ክልሎቹ የተሸነሹት ሕዝቡ ተስማምቶበት ሳይሆን፤ ሁለቱ ድርጅቶች፤ ወያኔና አነግ በተስማሙበት መሰረት ነው። በዚህም ምክንያት ወያኔ ከጎንደር ወልቃይትን፤ ጠገዴን፤ የሠቲትና የጠለምትን ወረዳዎች፤ ሁመራን እንዲሁም ሌሎች ቦታዎች ወስዷል። ከወሎ ማይጨውን፤ ሰቆጣን፤ ወልድያን እንዲሁም ሌሎች ቦታዎች ወስዷል። አነግም ግማሽ ሸዋን፤ አሩሲን፤ ሐረርን ባሌን፤ ወለጋን፤ እንዲሁም ከደቡብ ሐገሮች ወደ ክልሉ አጠቃሷል። በተለይ ከግማሽ በላይ የሸዋ ክፍለ ሐገር ለኦሮሞ ሕዝብ እንዲሰጥ የተደረገበት ምክንያት ወያኔ በዚህ ክፍለ ሐገር ባለው የአማራ ብሔርስብ ላይ የከረረ ጥላቻ ያለው በመሆኑ የበቀል መወጫ እንደሆነ የታመነ ነው። ይህም አማራው በድንቁርናና በድህነት ተሸመድምዶ ወደፊት እንኳን ለኢትዮጵያ አንድነት ሊታገል ይቅርና የራሱን ሕልውና እንኳን ለማስከበር የማይችልበት ደረጃ እንዲደርስ የታቀደ ደባ ነው። ዋናው የወያኔ ዕቅድ የአማራውን ብሔር መጀመሪያ ለማዳከምና ከዚያም ኢትዮጵያን እሱ በመረጠው አይነትና ጊዜ ከፋፍሎ አንድነቷን ለማጥፋት ነው። አቶ መለስ ዜናዊ "የኤርትራ ትግል ከየት እስከየት" በሚለው መጽሐፋቸው ስለአማራውና ስለ ኢትዮጵያ ሲያትቱ

"ገና ድሮ ጀምሮ ኤርትራ የኢትዮጵያ አካል ነብረች በማለት የአማራው ብሔር የገዢ መደቦችና ቡችላ የሆኑት የታሪክ ጸሕፊዎቻቸው፤ በታሪክ ስም የሚያቀርቡትንና የሚዘረጉትን አፈታሪክ ቁጥሩ የማይናቅ ሕዝብ እንደተክክለኛ ሐቀኛ አድርጎና ተመልክቶ ይቀበለዋል። ዳሩ ግን ይህ ከአንድ አፈታሪክ በምንም ዓይነት መንገድ የማይለይ ፍጹም ሀሰት ላይ የተመሰረተ አባባል ነው።" (ተክሌ በሻህ 357-58) ከዚያም በመቀጠል "ኢትዮጵያ ራሷን የቻለች አንድ አገር መሆን የጀመረችው በአክሱም ዘመነ መንግሥት ሥልጣኔ ወቅት አይደለም፤ የአክሱም መንግስትም የዛሬይቱን ኢትዮጵያ ግዛቶች በሙሉ ያጠቃለለ እንዳልነበር ታሪክ በማያውላውል መንገድ አስቀምጦታል። የምኒልክ ንግሥና እስኪመሰረት ድረስም ቢሆን ዛሬ ኢትዮጵያ ብለን የምንጠራትን በአንድ ማዕከላዊ አስተዳደር ስር በማድረግ የሚመራ መንግሥት አልነበረም"(ተክሌ በሻህ 359)

ከነኚህ ሁለቱ አተታዎች የምንገነዘበው ወያኔ የኢትዮጵያን ጥንታዊነት የማያምንና እንዲሁም አማራው ስለኢትዮጵያ ጥንታዊነትና አሀዳዊነት የሚናገረውና የሚጽፈው አፈታሪክ እንጂ እውነኛ ታሪክ ነው ብሎ አያምንም። ከላይ እንደጠቀስኩት ሁሉ ወያኔ በኢትዮጵያና በአማራው ላይ ያደረሰው ወንጀልና ጥቃት ብዙ አስቃቂ ታሪክ ስላለው፤ ያን ሁሉ በዚህ አጭር ጽሁፍ ለመዘርዘር አይቻልም፤ ሆኖም ከሚናገረውና በተግባር ከሚፈጽመው ተጨባጭ ሁኔታዎች በመነሳት የብሔሮች መብት ይከበር በሚል ሳቢይ የአማራውን ብሔር በወንጀልኛ ፈርጆ ሀብቱን ቀምቶ ህልውናውን ከአጠፋ በኋላ ኢትዮጵያን ለመበታተን እንደሆነ ለማሳየት ነው። ይህን በሚመለከት ወያኔ አዲስ አበባ እንደገባ በ1983 በሰኔ ወር በተደረገው ጉባኤ ደርግን ጨምሮ ወደ ኋላ የነበሩት መንግሥታት ዘመን ለደረሰው ስህተትም ሆነ ጥፋት ሁሉ፤ የኢትዮጵያ ስልጣኔ ኋላቀርነትም ሆነ የሕዝቡ ድህነት ሊከሰት የቻለው በአማራው ጨቋኝነት ምክንያት ነው ተብሎ ስለተፈረደበት በኮንፈረንሱ እንዳይካፈል ታግዷል

ል። በዚህም ምክንያት በስብሰባው በተደረጉት ውሳኔዎች ሁሉ ኤርትራ እንድትገነጠልም ሆነ የኢትዮጵያ ሕዝብ በቋንቋና በጎሳ እንዲከፋፈል በጸደቀው ቻርተር ላይ አማራው ድምጽ አልሰጠበትም።

አንዱ የስብሰባው አላማ ሌላው ብሔረሰብ በአማራው ላይ ጥላቻና ቂምበቀል እንዲያደርግ ስለነበረ፤ ምንም ጊዜ ሳይወስድባቸው ጥቂት ብሔሮች እንደ ኦሮሞ፣ ሱማሌ፣ ቤንሻንጉል የመሳሰሉት የአማራውን ጎሳ ከየክልላቸው ውጡልን በማለት በአርሲ፣ በአርባ ጉጉ፣ በአስቦ ደብር፣ በሐረር፣ በኡጋዴን፣ በቤንሻንጉል፣ በአሶሳ፣ በወለጋ፣ እንዲሁም በምሥራቅ ሸዋ በመጨፍጨፍ፣ በመግደል፣ ቤቱን በማቃጠል ተወልዶ ካደገበት ቀዬው በማፈናቀል በስቃይ አባረውታል። እነኚህ ድርጊቶች አሁንም ቢሆን እያሰለሱ በመከሰት ላይ ናቸው።

ከዚህ በላይ ለመግለጽ እንደተሞከረው ወያኔ ሕገመንግሥቱን ያረቀቀውና አገሪቷን በቋንቋና በጎሳ ሸንሸኖ በክልል የከፋፈላት "በተሰኘ ማኒፌስቶ" በተባለው የሴራ ዕቅድ መሠረት ኢትዮጵያን ለመበታተንና አንድነቷን ለማፍረስ ስለፈለገ ነው እንጂ ለኢትዮጵያ እድገትና ደህንነት የታሰበ አለመሆኑ እሙን መሆኑን ለማሳየት ነው። ይህንንም በሥራ ላይ ለማዋል እንቅፋት እንዳይሆንበት የአማራውን ብሔረሰብ በኢኮኖሚው፣ በትምህርት፣ በፖለቲካ ተሳትፎ፣ በመሬት ይዞታው እንዲሁም በሌላውም ዘርፍ እንዳይካፈልና በሂደት ተዳክሞ እንኳን ለኢትዮጵያ አንድነት ሊከራከር ይቅርና ለራሱ መብት እንኳን ለመናገር የማይችልበት ደረጃ እንዲደርስ የታቀደ ሴራ ነው። የወያኔ አላማ ገና ከመጀመሪያ ሲያቅዱ እንዲሁም አሁን በሂደት በተግባር ላይ የሚታየው፣ ኢትዮጵያን ለማጥፋት መሆኑ እሙን ነው፤ አሁን ያለው ሕገመንግሥትና በብሔሮች መብት ሽፋን የተከለሉት ክፍለ ሀገሮች ኢትዮጵያን ለመበታተን ከታቀደው ስራት አንዱ ዘርፍ ስለሆነ ተቀባይነት ሊኖረው አይገባም።

ስለዚህ የኢትዮጵያ አንድነት እንዲከበርና እንዲሁም ሕዝቡ በጎሳና በቋንቋ ሳይከፋፈል በሰላምና በወንድማማችነት እንዲኖር ከተፈለገ ወደ 1966 የአስተዳደር ክልል መመለሱ እጅግ ተመራጭ ነው። ምክንያቱም እያንዳንዱ ክፍለ ሀገር የብዙ ብሔሮች ወይም የሕብረ ብሔሮች ተወልደውና አድገው የሚኖሩበት መዲናቸው እንደመሆኑ መጠን በክልል ድንበር ሳቢያ የኔ ነው በማለት ከሌላው ጎሳ ጋር በድንበር የመጋጨት አስተሳሰብና ምክንያት አይኖራቸውም፤ ከተፈለገም ደግሞ 1966 የነበሩትን ክፍለ ሀገሮች በፌዴራል መልክ ለአስተዳደርና ለታክስ ስብሰባ ምቹ እንዲሆን ዘርን ሳይመለከት ለማዋቀር ይቻላል። ከላይ ለመተንተን እንደተሞከረው ኢትዮጵያ ከጥንት ጀምሮ አሀዳዊ አካልና በአሀዳዊ መንግሥት ስትተዳደር ስለነበረ እያንዳንዱ ጎሳ ታሪካዊ ክልልና ድንበር ስላልነበረው፣ ያልነበረውንና የሌለውን ክፍለ ሀገር ወስዶ ከተመቸው በኢትዮጵያ ሉአላዊ ስር ለመኖር ካልተመቸው ደግሞ ለመገንጠል የሚያስችል መብት ሊኖረው አይገባም።

አባቶቻችን ለኢትዮጵያ ነጻነትና አንድነት ደማቸውን በማፍሰስ አጥንታቸውን በመከሰከስ ላለፉት ዘመናት በየጦር ሜዳው እየተዋደቁ ውድ ሕይወታቸውን ሰውተው ለኛ ሲያስረክቡን እኛም በጋራ ተፋቅረንና ተስማምተን አንድነቷን ጠብቀን ሉአላዊነቷን አስከብረን በሰላምና በጸጋ እንድንኖር እንጂ ወያኔ የተለመውን ዕቡይ ስርአት ተከትለን እንድንበታተናት አይደለም።ኢትዮጵያ የሁላችንም ናት ማንኛውም ጎሳ ወይም ዜጋ ከኢትዮጵያ መልክአ ምድር አካል ቆርሶ ወይም ከፍሎ የግሌ ነው ሊል አይችልም። አባቶቻችን ያወረሱን መላው አካሏን ለመላው ኢትዮጵያኖች ነው። ሁላችንም የኢትዮጵያ ሉአላዊ ዜግነት ያለን ሁሉ በየትኛውም ክፍለ ሀገር ወይም ክልል የመኖር፣ የመጠቀም፣ የመደሰት መብት አለን። በዚያው አንጻር ደግሞ ሀገሪቷን ከጠላት አጥቂና ወራሪ የመከላከል አንድነቷን የመጠበቅና ሉአላዊነቷን የማስከበር ግዴታ አለበት። አሁን የምንከተለው የቂም በቀል መሰሪ ስርአት ለማነኛችንም ኢትዮጵያኖች አይጠቅመንም። አፍራሽ እንጂ ገንቢ አይደለም።

ስለዚህ ከላይ እንደተጠቀሰው በሰላምና በጸጋ፤ በፍቅርና በብልጽግና፤ እንደ-ንኖር ከተፈለገ ወደ1966 ወደነበረው ክልላችን መመለስ ይኖርብናል። ይህን ሀሳብ አንቀበልም ካልንና ወያኔ በተለ መው ሕገመንግሥት መሰረት በጎሳና በቋንቋ የብሔሮች መብት መከበር አለበት በሚል ሳቢያ የክ ልል መንግሥታት መመስረት አለበት ከተባለ ደግሞ ወደ ጥንቱ ታሪካዊ ድንበራችን ከግራኝና ከኦሮ ሞ ወረራ በፊት ወዳለው ይዞታችን መመለስ ይኖርብናል። ምክንያቱም አማራው፤ ጉራጌው፤ ሐዲያ ው፤ የደቡብ ሕዝብ፤ እንዲሁም ሌሎች ብሔሮች በግራኝና በኦሮሞ ወረራ በአረመኔ ድርጊትና በግፍ የነበራቸውን ይዞታ ስለተነጠቁ ነው። የኢትዮጵያ ሕዝብ ለእነኚህ ሁለት አማራጭ ሃሳቦች ልዩትኩ ረት ሰጥቶ የኢትዮጵያ አንድነቷ የሚጠበቅበትን ሉአላዊነቷ የሚከበርበትንና የኢትዮጵያ ሕዝብ በተ ለይ መጪው ትውልድ በሰላም የሚኖርበትን ውሳኔ ላይ መድረስ አለበት።